

Veterán Rádio Klub

Brno

Ročník VI - 1999

Číslo 4

Památce prvního českého radiotechnika Karla Orta.

Pro většinu lidí začalo u nás radio existovat teprve někdy v roce 1920 neb 1921, kdy Ing. Franta Štěpánek začal pro-
razet bezdrátové telefonii cestu k nám. Tehdy teprve většina
lidí pochopila, že bezdrátová telefonie může být něco pro
každého — že to není vědecká nebo válečná pomůcka, vy-
hrazená různým kruhům v daleké cizině. — Ve skutečnosti

vysoké škole. — Za zkušeností se pustil do závodů firmy
Kolben, kde první zkusil práci. Pak odejel do Berlína do
závodů Lorenzových, do Brunšviku k firmě Amegieseecke
& Konegen. Tam pracoval se všemi obory jejich výroby
a přivylk vědomí vlastní odpovědnosti. Na technice v Berlíně
začal studovat soustavně bezdrátovou telegrafii, vysoké frek-

Obr. 454.
Ing. Karel Ort.

Obr. 455
Místo prvních pokusů Ortových.

však objevuje se první český radioamatér mnohem dříve.
Karel Ort narodil se dne 11. února 1889 v Košticích u Budyně
n. Ohří. Otec mlýnář chtěl mít ze synka také jednou „pana
otce“ a odkázal mu výstavní mlýn. Proto dal hochu na studie,
do realky v Lounech, odkud později přešel na realku v Praze,
v Ječné ulici. — Mladého muže více však bavila technika
a elektrotechnika. O prázdninách doma montoval elektrické
zvonky a domácí telefony, nálhal na zelektřisování mlýna
a chutě vstoupil na českou techniku. Studoval i na německé

vence, doplnil svá vzdělání v Eberswalde a přešel na techniku
do Karlsruhe; začátek roku 1914 zastihuje Orta v Berlíně,
krátce na to na jaře ve Vídni. — Doma, v Košticích, shromaž-
doval všechny spisy, knihy, nesčíslné sešity a listy poznámek,
náčrtů. Trávil tu každé prázdniny, dovolené, svátky a zde
s otcem si umínili postavit první českou jak přijímací tak
vysílací stanici. Postupně sem svážel potřebné součástky.
V červnu 1914 jel do Vídně na ministerstvo války s profesorem
techniky Šimkem, opatřit si povolení k postavení stanice. Již

Členský zpravodaj VRK
Informační bulletin členů
Veterán Rádio Klubu
Vydává
Rada Veterán Rádio Klubu

Předseda

OK2LS
František Frybert
Poznaňská 6, 616 00 Brno
tel: 05/750439
OK2LS @ OK0PAB.CZE.EU

Místopředseda

OK2BHB
Jaroslav Chochola
Nové sady 38, 602 00 Brno

Jednatel

OK2BJT
Štefan Polák
Topolky 26, 616 00 Brno
tel: 05/756909

Pokladník a hospodář

OK2AIS
Aleš Tomáš
Hrnčířská 41, 602 00 Brno
tel: 05/41217052
OK2AIS @ OK0PAB.CZE.EU

Diplomový manažer

OK2BEH
Zdeněk Životný
Dřínová 1645, 666 01 Tišňov
tel: 0504/413562
OK2BEH @ OK0PAB.CZE.EU

Soutěžní manažer

OK2TH
Miroslav Vrána
ul. prof. Tučka 3508
767 01 Kroměříž
tel: 0634/331585

Člen rady a VO OK5VRK

OK2BGW
Ing. Ivo Kolář
Jamborova 937, 666 02 Tišňov

OBSAH

	strana
OBSAH.....	2
Z archivu radioamatérů Olomouc.....	1,8,9
Podmínky diplomu „Slovenské hrady a zámky“.....	3,4,5
Kontaktní adresy	5
Znaky VRK	6,7
Nově vydané diplomy VRK	10
Závod esperanto konkurso	10
Členské příspěvky, noví členové.....	11
Zápis ze schůzky v Holicích.....	11

Příloha zpravodaje na pokračování :

Za tajemstvím éteru od OK1YG
Třinácté pokračování str. 97 – 104

Podávání novinových zásilek
povoleno Oblastní správou
pošt v Brně č.j. P/2-815/95

Podmienky diplomu Slovenske hrady a zamky:

Diplom Slovenske hrady a zamky vydava Radioklub Stupava za rovnakych podmienok pre vsetkych koncesovanych radioamaterov posluchacov. Platia spojenia (posluchy) od 1.1.1993 na vsetkych KV, VKV a UKV pasmach, vsetkymi druhmi prevadzky, neplatiaspojenia cez pozemne prevadzace.

Na splnenie podmienok zakladneho diplomu je potrebnych 25 QSO s OM stanicami z 25 roznych lokalit uzemia Slovenska podla zoznamu, v ktorych sa nachadzaju aspon ciastocne zachovale objekty hradov a zamkov. Pod lokalitou sa rozumie miesto (mesto, mestska cast alebo obec), v ktoreho katastrálnom uzemi sa prislusny objekt hradu alebo zámku nachadza. Prevadzku z lokality platnej do diplomu mozo zapocitat. Vydavatel si vyhradzuje pravo na zmeny v zozname lokalit.

Doplnovacie nalepky budu vydane za 50, 75, 100 a dalej za kazdych dalsich 10 lokalit (t.j. za 110, 120, ...). Poplatok za vydanie diplomu je 40,- Sk pre OM, resp. 40,-Kc pre OK, cena doplnovacej nalepky je 20,- Sk, resp. 20,-Kc. Ziadosti formou vypisu z dennika (v tvare: referencne cislo, lokalita, znacka, datum, cas, pasmo, mod) podpísaného dvoma radioamatermi, ziadateľom podpísaným cestným prehlásením poplatkom za vydanie diplomu (doplnovacej nalepky) sa zasielajú na adresu : OM2FY, Ing. Branislav DARAS, Ruzov 16, 900 31 Stupava, Slovensko.

Zoznam lokalit platnych do diplomu Slovenske hrady a zamky :

Zoznam je rozdeleny na skupiny podla krajov v tvare :
referencne cislo, lokalita (pre duplicitu niekterych nazvov lokalit na Slovensku v zatvorke uvedeny okres na upresnenie lokality), nazov hradu resp. zámku.

BRATISLAVSKÝ KRAJ

BA-01 Bernolakovo	Cekliský hrad	BA-05 Casta	Hrad Cerveny Kamen
BA-02 Borinka	Hrad Pajstun	BA-06 Pezinok	Pezinsky zámok
BA-03 Bratislava 1	Bratislavský hrad	BA-07 Plavecke Podhradie	Plavecky hrad
BA-04 Bratislava 4	Devinsky hrad	BA-08 Svaty Jur	Hrad Biely Kamen

TRNAVSKÝ KRAJ

TT-01 Bukova (Trnava)	Hrad Ostry Kamen	TT-06 Smolenice	Smolenický zámok
TT-02 Dobra Voda (Trnava)	Hrad Dobra voda	TT-07 Holice	Holický zámok
TT-03 Hlohovec	Hlohovecký zámok	TT-08 Leopoldov	Leopoldovská pevnost
TT-04 Podbranc	Hrad Branc	TT-09 Posádka	Posádka
TT-05 Rozbehý	Korlatký hrad	TT-10 Sintava	Sintavský hrad

NITRIANSKÝ KRAJ

NR-01 Hostie	Hrušovský hrad	NR-08 Vyskovce na Iplom	Vodný hrad
NR-02 Jelenec	Hrad Gyms	NR-09 Zlatno (Zlate Moravce)	Čierny hrad
NR-03 Levice	Levický hrad	NR-10 Kolarovo	Kolarovská pevnost
NR-04 Nitra	Nitrianský hrad	NR-11 Komarno	Komárňanská pevnost
NR-05 Oponice	Oponický hrad	NR-12 Nove Zamky	Novozámocká pevnost
NR-06 Podhradie (Topolcany)	Topolciánský hrad	NR-13 Sary Tekov	Tekovský zupný hrad
NR-07 Surany	Surianský hrad	NR-14 Vrabie	Vrabliánska pevnost

TRENCIANSKY KRAJ

TN-01	Beckov	Beckovský hrad	TN-08	Trencin	Trencianský hrad
TN-02	Bojnice	Bojnický zámok	TN-09	Uhrovske Podhradie	Uhrovský hrad
TN-03	Cachtice	Cachtický hrad	TN-10	Veľké Kosecké	Kosecký hrad
TN-04	Hradok (N.Mesto)	Tematinský hrad		Podhradie	
TN-05	Lednica	Lednický hrad	TN-11	Vrsatecké Podhradie	Hrad Vrsatec
TN-06	Podhradie (Prievidza)	Hrad Sívky Kamen	TN-12	Ilava	Ilavská pevnosť
TN-07	Povazské Podhradie	Povazský hrad	TN-13	Dolná Suča	Hrad Suča

BANSKOBYSTRICKÝ KRAJ

BB-01	Banská Bystrica	Mestský zámok	BB-20	Podzamok	Hrad Dobrá Niva
BB-02	Banská Stianica	Starý a Nový zámok	BB-21	Rakos (Revuca)	Hrad Rakos
BB-03	Bzovik	Bzovický hrad	BB-22	Revinský, Podzámec	Hrad Reviste
BB-04	Cabradsý	Hrad Cabrad	BB-23	Rybník (Revuca)	Hrad Drienok
	Vrbovok		BB-24	Sklenné Teplice	Pustý hrad
BB-05	Divin	Divinský hrad	BB-25	Slovenská Lupca	Lupcianský zámok
BB-06	Drienčany	Drienčanský hrad	BB-26	Sasovské Podhradie	Sasovský hrad
BB-07	Dubravica	Dubravický zámok	BB-27	Siatorská Bukovinka	Somosský hrad
BB-08	Filakovo	Filakovský hrad	BB-28	Sirkovce	Hrad Kapla
BB-09	Gemer	Zupný hrad	BB-29	Tekovská Breznica	Hrad Breznica
BB-10	Hajnacka	Hajnacký hrad	BB-30	Tisovec	Tisovecký hrad
BB-11	Halic	Haličský zámok	BB-31	Veľký Blh	Hrad Blh
BB-12	Hodejov	Hodejovský hrad	BB-32	Viglas	Viglasský zámok
BB-13	Horné Strháre	Hrad Stará Hora	BB-33	Zvolen	Pustý hrad a Zvolenský zámok
BB-14	Ilija	Šimianský hrad			
BB-15	Jelsava	Starý a Mestský hrad	BB-34	Zarnovica	Zarnovický zámok
BB-16	Kremnica	Mestský zámok	BB-35	Hronský Benadikt	Benediktínska pevnosť
BB-17	Modrý Kamen	Hrad Modrý Kamen	BB-36	Nizný Skalník	Maginhrad
BB-18	Muran	Muranský hrad	BB-37	Zibritov	Zibritovská pevnosť
BB-19	Ozdin	Hrad Ozdin			

ZILINSKY KRAJ

ZA-01	Blatnica	Blatnický hrad	ZA-09	Sklabiný	Sklabiný hrad
ZA-02	Hricovské Podhradie	Hricovský hrad		Podzámok	
ZA-03	Kláštor pod Znievom	Znievský hrad	ZA-10	Strecno	Strecnianský hrad
ZA-04	Lietava	Lietavský hrad	ZA-11	Sulov – Hradna	Sulovský hrad
ZA-05	Likavka	Likavský hrad	ZA-12	Varín	Starý hrad
ZA-06	Liptovská Sielnica	Veľký hrad Liptovský	ZA-13	Zilina	Budatinský zámok
ZA-07	Liptovský Hradok	Liptovský hradok	ZA-14	Bytča	Bytčianský zámok
ZA-08	Oravský Podzámok	Oravský zámok	ZA-15	Jasenovo	Vyšehrad
			ZA-16	Podhradie (Martin)	Pevnosť v Podhradí

KOSICKÝ KRAJ

KE-01	Brzotin	Hrad Brzotin	KE-07	Kecerovský Lipovec	Lipovecký hrad
KE-02	Cejkov	Cejkovský hrad			
KE-03	Gelnica	Gelnický hrad	KE-08	Kosice I	Kosický hrad
KE-04	Hrabusice	Marcelov hrad	KE-09	Kráľovský Chlmec	Mestský hrad
KE-05	Jasov	Jasovský hrad	KE-10	Krasnohorské Podhradie	Hrad Krasná Horka
KE-06	Kazimír	Hrad Kazimír	KE-11	Kysák	Kysacký hrad

KE-12	Markusovce	Markusovský zámek	KE-23	Vinne	Vinianský hrad
KE-13	Obisovce	Obisovský hrad	KE-24	Zehra - Hodkovce	Spisský hrad
KE-14	Plesivec	Hrad Plesivec	KE-25	Nizná Slaná	Murancok
KE-15	Podhorod	Podhorodský hrad	KE-26	Velká Ida	Vodný hrad
KE-16	Richnava	Hrad Richnava	KE-27	Backov	Braničevský hrad
KE-17	Slanec (Kosice-okol.)	Slanský hrad	KE-28	Iliasovce	Zámek Sans-Souci
KE-18	Sokol	Hrad Sokol	KE-29	Roznava	Jiskrova pevnost
KE-19	Stitník	Stitnický hrad	KE-30	Svinica	Svinický hrad
KE-20	Trebišov	Hrad Paric	KE-31	Vajkovce	Vajkovská pevnost
KE-21	Turna nad Bodvou	Turnianský hrad	KE-32	Michalovce	Michalovský hrad
KE-22	Veľký Kamenec	Hrad Kamenec			

PRESOVSKÝ KRAJ

PO-01	Brekov	Brekovský hrad	PO-14	Stará Ľubovňa	Ľubovnianský zámek
PO-02	Hanigovce	Hanigovský hrad	PO-15	Stropkov	Stropkovský hrad
PO-03	Holmnica	Holmnický zámek	PO-16	Veľký Šariš	Šarišský hrad
PO-04	Jasenov (Humenne)	Jasenovský hrad	PO-17	Zborov	Makovický hrad
PO-05	Kamenica (Sabinov)	Kamenický hrad	PO-18	Brezovica (Sabinov)	Brezovický hrad
PO-06	Kapusany	Kapusianský hrad	PO-19	Drienov	Hrad Drienov
PO-07	Kežmarok	Kežmarský zámek	PO-20	Hradisko	Rannofeudálny hrad
PO-08	Lipovec	Hrad Lipovec	PO-21	Ruska Nova Ves	Zbojnícky hrad
PO-09	Medzianky	Medziarský hrad	PO-22	Brestov (Presov)	Brestovský hrad
PO-10	Plavec	Hrad Plavec	PO-23	Brezovica	Hrad v Brezovicke
PO-11	Podhradík	Hrad Sebes	PO-24	Nizný Tvarožec	Pevnosť Ostra hura
PO-12	Presov	Solnohrad	PO-25	Humenne	Humenský hrad
PO-13	Sedliska - Podcivca	Hrad Cicava	PO-26	Pecovská Nova Ves	Pecovský hrad
			PO-27	Chmelov	Pevnosť Zadná hura
			PO-28	Radvanovce	Radvanovský hrad
			PO-29	Zlata Bana	Hrad Bodon

(OK2BEH)

*****

Důležité kontaktní adresy :**Český radioklub**

U Pergamenky 3, 170 00 Praha 7

tel.: 02 / 872 22 40

fax.: 02 / 872 22 09

PR: OK1CRA @ OK0PRG.#BOH.CZE.EU

Internet: crklub@mbx.vol.cz

QSL služba ČRK

pracoviště: U Pergamenky 3, 170 00 Praha 7

tel.: 02 / 872 22 53

návštěvy: středa 9 – 17.30 nebo dle dohody

QSL listky: P.O.Box 69, 113 27 Praha 1

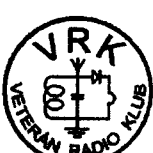
Český telekomunikační úřad

Ministerstvo dopravy a spojů ČR

pí Bočková

Klimentská 27, 225 02 Praha 1

tel.: 02 / 2491 1298

Zvětšuje se schodek státního rozpočtu. Diktatura nacistických bonzů a partajní byrokracie vzbuzuje odpor i u značné části německé buržoazie a dřívějších stoupenců nacistické strany. Začíná se mluvit o „druhé revoluci.“

V „noci dlouhých nožů“, 30.června 1934 vyjíždějí speciální komanda SS a gestapa a na místě zavraždí 59 funkcionářů úderných oddílů SA, 11 politických osobností, jako byl dřívější říšský kancléř generál Schleicher s manželkou a několik desítek dalších osob.

Gregor Strasser, spoluzakladatel NSDAP a donedávna jeden z nejbližších Hitlerových spolupracovníků sedí 30.června 1930 se svou rodinou u oběda. Přijde pět gestapáků v civilu. Zatknou Strassera. Předají ho jednotce SS-mannů. Ti ho spoutají, odvezou do Grünwaldu, hluboko do lesa. Tam ho srazi k zemi, šlapou po něm a udupou k smrti.

Takto ličí Strasserův konec jeho bratr, dr. Otto Strasser, který uprchl z Německa a usadil se v Praze.

- . . . -

V době, kdy němečtí amatéři používali ještě prefixu K, bylo možné na jejich staničních listcích číst poznámku „QSL via KY4“.

KY4 byla volací značka stanice ing. Rolfa Formise, jednoho ze zakladatelů německé amatérské organizace DASD a pozdějšího technického šéfa stuttgartského rozhlasu.

Formis uprchl po nástupu Hitlera k moci z Německa a 25.dubna 1934 přešel u Železné Rudy československé hranice. Jako mladý hoch byl v Siamu. Za první světové války sloužil v turecké armádě, kde se stal nadporučíkem.

V Praze bylo tehdy mnoho mnoho emigrantů. V paláci Fénix byla kancelář komitétu, který je podporoval. Zde se 4.května 1934 přihlásil i Formis a ubytoval se v podnájmu u paní Šmidové, na Havlíčkově nám. č.3. Psal články, nabízel je v redakcích, ale viděl, že by se tak neuvínil. Vydal se do Turecka.

31.května dorazil pěšky do Užhorodu, kde si v městské knihovně vypůjčil mapu Rumunska. Uměl německy, turecky, anglicky a francouzsky, ale neuměl rumunsky. To se mu stalo osudným, 16.června byl v Rumunsku zatčen. Když se konečně dostal zpět do Prahy, zavedla ho cesta do pětipatrového domu č.44 s balkónem, sloupky a alegorickými sochami, v Žitné ulici. Zde, v sídle Oty Strassera bylo ústředí Černé fronty, protihitlerovské organizace, která vydávala časopis Die deutsche Revolution. Díky svým znalostem a stykům měl dr. Otto Strasser prvotídní informace, které přicházely vhod i dr. Benešovi a šéfu oddělení státní bezpečnosti pražského policejního ředitelství dr. Bendovi.

8.listopadu 1934 se Formis přestěhoval do hotelu Záhoří, 8 km od osady Čím u Slap, (obec Přestavky), kde měl pronajat pokoj č.6 v I.patře a pokoj č.17 v podkrovi. Tuto místnost pečlivě zamykal a nikdy a nikomu nedovolil vstoupit dovnitř. Ubytování poskytl Formisovi nájemce Záhoří, známý pražský hoteliér Gráf. Strasser bydlel v Žitné ulici u jeho dcery, paní Brodské, která byla vdovou. Dr. Otto Strasser měl v kapse tři pasy: říšskoněmecký na své pravé jméno, další říšskoněmecký na jméno dr. Otto Löbrochs, vydaný 4.6.1929 v Charlottenburgu (na toto jméno měl konto u Živnobaňky) a československý na jméno dr. Otto Baumann, vydaný 1.ledna 1935 policejním ředitelstvím v Praze. K blízkým Strasserovým spolupracovníkům patřil i Heinrich Grunow, který také bydlel v Žitné 44 a byl nakladatelem Strasserových spisů a publikací Černé fronty.

Od poloviny listopadu 1934 se kolem poledne (obyčejně od 11 hod.) a kolem půlnoci ozývala v rozhlasovém pásmu 49 m na kmitočtu 6115 kHz německá stanice s hlášením:

„Achtung, Achtung, hier spricht die Schwarze Front, Landessender Berlin.“ Ve Svitávce byla slyšet výborně. Sarkasticky komentovala nacistický tisk Völkischer Beobachter, Angriff aj., vysílala projevy dr. Strassera natočené na voskové gramofonové desky, citovala z projevu mrtvého Gregora Strassera, dělala si legraci z nacistických parád a volala do boje proti vládcům III. říše. Režimu byla nepřijemná nejen britkou kritikou, na kterou byl nacismus

zvlášť nedůtklivý, ale i zasvědcenými z Carmen „Auf in den Kampf!“ (v české verzi Toreadore, pozor si dej...).

RSN, Radiová služba naslouchací, umístěná v poštovním technickém a zkušebním ústavě v Praze, měla tři pracovní skupiny:

1. Poštovní tajemník Vladimír Fišer a poštovní asistent Miloslav Janáček kontrolovali činnost amatérských vysílacích stanic a pátrali po nekoncesiovaných (to však mohli dělat jen na základě informací získaných z odposlouchaných spojení).

2. Poštovní tajemník Ferdinand Burle a poštovní asistent Antonín Dvořák hlídali německý a sovětský rozhlas.

3. Poštovní tajemník Alexander Klempa a poštovní elév Josef Laclav se starali o rozhlas maďarský.

Ferdinand Burle přišel do práce 4. dubna 1934 ve 12. hod. Do 14.45 připravoval a zkoušel nahrávací aparaturu (natačelo se na želatínové desky). Ve 14.55 poslouchal hudbu z Lipska, 15.05 stav vody na Odře z Königswusterhausenu, 15.10 literární přednášku z Breslau a tak to šlo dál až do 21. hodiny, kdy natočil české vysílání z Moskvy. Svá pozorování zapisoval do korespondenčního protokolu, což byl čtverečkový sešit formátu A4.

22. hod.: moskevské vysílání ukončeno, 22.15: odchod.

5. dubna nastoupil Burle v 8. hod., přepsal text českého vysílání z Moskvy, dal mu jednici číslo 107/RSN-f-34 a ve 13. hod. odešel.

Maďarská sekce zachycovala hojnost iredentistického vysílání z Budapešti a Fišer s Janáčkem se zoufale snažili objevit, zda některý amatér nevysílá něco, co zrovna neodpovídá koncesním podmínkám, nebo pracuje v době rozhlasu (to se nesmělo) nebo mu to kuřák, jen aby také měli nějaké výsledky.

Vysílání Černé fronty neušlo pozornosti RSN a 20. prosince se naše pošta začala zajímat, kde ten vysílač vlastně je.

Německé policii se neutajilo Formisovo zmizení ze Stuttgartu. Měla své agenty i mezi německými emigranty v Praze. Od svého návratu z Turecka po I. světové válce Formis prakticky nevytáhl paty ze Stuttgartu. I když, jako vzdělaný člověk, mluvil spisovnou němčinou, intonace hlasu, přízvuk a některé maličkosti prozrazovaly původ hlasatele. Německá policie měla v té době v provozu 40 odposlouchávacích stanic s nepřetržitou službou. Na každé byl dálkově ovládaný goniometr s chybou maximálně 0,5 st. Policejní radiotelegrafisté brali až 360 značek za minutu. Zaměřovací automobily byly dřevěné a karosérii měly sešroubovanou mosaznými šrouby. O tom všem se na vlastní oči přesvědčil ing. J. Bříza z ministerstva pošt a telegrafů, když služebně navštívil berlínský Adlershof.

Snad prý Němci dokonce vypravili letadlo, které během vysílání zaměřovalo. Ať je tomu jakkoli, 19. prosince 1934 se dostavil na československé ministerstvo zahraničních věcí německý vyslanec dr. Koch, protestoval proti činnosti vysílací stanice Černé fronty na československém území a žádal její likvidaci.

O vánocích si Rolf Formis postavil ve své obytné místnosti č. 6 stromeček a vzpomínal. Ve Stuttgartě, v Alexanderstr. č. 31 zanechal maminku a snoubenku, slečnu Schumacherovou. Na Boží hod mu bylo 40 let.

Formis žil v hotelu z denní penze 23 Kč, kterou dostával od Strassera.

Ráno dlouho spal, dopoledne četl německé noviny a časopisy. Odpoledne chodil na procházku kolem vody a do lesa, pak pracoval ve svém pokoji. Hotel Záhoří stál u svatojánských proudů při červeně značené turistické stezce Slapy-Dobříš.

10. ledna 1935 se vyslanec dr. Koch znovu dostavil do Černinského paláce. Za dva dny zase. Vysílačka prý je v Záhoří, 80 km do Prahy.

13. ledna se od Lovosic blíží ku Praze tmavomodrý Daimler-Benz.

Má poznávací značku IP 48289, silný motor, plátěnou střechu a vzadu nápadně veliký kufr. Zamíří k hlavnímu nádraží. Vystoupí Hans Müller z Kielu a Edita Kersbachová z Berlína a ubytují se v hotelu Astoria-Wilson vedle nádraží.

14. ledna se vydají do Štěchovic a ubytují se v hotelu „U parolodi“.

Kolem Štěchovic je dobrý terén, budou tam lyžovat.

15. ledna se oba objeví v Záhoří a seznámí se s Formisem. Jdou společně na procházku. Potkají Haničku, vnučku hoteliéra Gráfa a všichni se vyfotografují.

16. ledna Formis – jako každou středu – odjíždí do Prahy. Müller a Kersbachová jedou do Štěchovic a odpoledne do Prahy. Müller si koupí na zítřek letenku do Berlína. Večer se vrátí s Editou do Štěchovic do hotelu.

— . . . —

Za volantem vozu D-332 sedí řidič Rozkošný. Veze dva cestující: Ing. Schäferlinga a ing. Jirounka z MPT. Vyjeli z Prahy v 9 hod. a v poledne jsou v Písku. Je 16. ledna 1935. Asi hodinu se zdrželi u Čihové. Zajeli tam na okraj lesa: ing. Schäferling nasadil sluchátka, zvolna krotit ladicím knoflíkem přijímače sem a tam a pečlivě pročesával krátkovlnná pásma. Ve 12 hod. zastavili u okresního četnického velitelství, kde je očekával kapitán Votruba.

Za čtvrt hodiny byli oba inženýři zase venku u vozu. K restauraci „U města Prahy“ to měli několik kroků a byla doba oběda. Během zastavení u Čihové však snědli svačinu a nechtěli ztrácet čas. Pan Rozkošný natočil motor a D-332 se vydal k poště, doprava na Tábořsku k Ptáčkovně a zasněženou krajinou k Hornímu Záhoří. Tam zůstal stát na nejvyšším místě obce, u kostela, vedle čtyř urostlých kaštanů s boží mukou uprostřed. Inženýři Schäferling a Jirounek postupně navštívili několik osob, vytypovaných na okresním četnickém velitelství. Prohlédli jejich rádia a zejména antény a uzemnění. Totéž se opakovalo i v Dolním Záhoří, lezli i do komínů.

Další cesta vedla do Oslova a na Zvíkov. Kontrolní přijímač byl neustále v činnosti. V 17.45 byli zpátky v Písku na okresním četnickém velitelství, kde do půl sedmé spisovali protokol. Pak zajeli k Černému orlu na večeři, vlastně teprve na oběd. V devět večer byli zpátky v Praze.

Polední list z 21. února 1935 referoval takto:

„Byli jsme v jednom městě v jižních Čechách. Tam jsme se dověděli, že pánové od ministerstva pošt a hledali vysílačku v jižních Čechách. Přijeli – řekneme – do Něm. Záhoří u Tábora. Moc se nenamáhali, ale hned se informovali, kde se tančí a hraje jazz. Když se to dověděli, nechali vysílačku vysílačkou a šli tančit.“

MPT podalo na Polední list žalobu a odpovědný redaktor Karel Kurt byl odsouzen k pokutě 100 Kč, nebo v případě nedobytosti, ke 24 hodinám vězení – podmíněčně.

— . . . —

Ing. Formis navštívil dr. Otu Strassera a referoval o německých hostech, kteří si přijeli zalyžovat do okolí Štěchovic.

„Taková hloupost!“ rozlobil se dr. Strasser. „Vypravit se z Kielu na lyže do Štěchovic! Buďte opatrní!“

„Vypadají na milence.“ Formis na to. „A klidně se nechali fotografovat.“

17. ledna ráno se inženýr vrátil do Záhoří a v 11 hodin vysílal svůj program.

Müller vyjel ráno ze Štěchovic do Prahy. Uložil vůz v garáži hotelu Alcron a odpoledne už byl v Berlíně i s Formisovou fotografií. Edith Kersbachová trávila celý den v hotelu U parolodi.

18. ledna odpoledne se Müller vrátil letadlem z Berlína do Prahy. Z garáže Alcron vzal vůz, jel do Štěchovic, zaplatil hotel, s Editou se vrátil do Prahy a najal apartmá v hotelu Astoria-Wilson.

V sobotu 19. a v neděli 20. ledna marně čekali na Formise, kterého pozvali. Objevil se další Němec: Gert Schubert. V hotelu zdravil zvednutou paží a pozdravem „Heil Hitler!“ a vůbec ho nezajímalo, že to v Československu není dovoleno.

21. ledna se všichni tři projíždějí po Praze a večer jsou zase ve Štěchovicích.

22. ledna se projedou kolem Štěchovic. Lyži se nedotknou. Müller shání provaz.

23. ledna. Je středa, ale inženýr poruší ustálený zvyk. Nejede do Prahy. Od 11 hod. vysílá. Edita však myslí, že do Prahy pojedě a hlídá u autobusu. Müller kupuje silný provaz. V 16 hod. přijde Edita s Müllerem pěšky ze Štěchovic do hotelu Záhoří. V 17 hod. se jdou projít, za hodinu jsou zpátky. Po večeri si jde Müller lehnout. Formis zůstává s Editou sám v lokále. Povídají si. Formis je abstinents a nekuřák. Je stále sám. Teď má společnost půvabné ženy krajanky. Něco popijí a po 22 hod. jdou spolu nahoru. Krátce na to uslyší číšník Flieger srdcervoucí ženský výkřik a střelbu. Vyběhne nahoru. Tam stojí Schubert s napřaženou pistolí a zažene ho zpět.

Následujícího dne najdou Formise mrtvého. Byl střelen jednou ranou do čela, druhá byla pod první kostní močovitěho výstupku. Úder tupým předmětem mezi pravým spánkem a temenem způsobil frakturu klenby lebky a byl smrtelný. Střelná rána do čela roztržila pravou polovinu malého mozku. Podle nalezených nábojnic byly vypáleny čtyři rány.

Hitler si výslovně přál dostat Formise živého. Proto ten velký kufr. Vrahové sešplhali po provaze a odjeli. Hranice přešli na Sněžniku, vůz nechali stát u závoru, kde ho 24. ledna ve 3.35 hod. našel naddozorce finanční stráž Čáp. V 5.30 se dostavil na celnici bratr hostinského z Rosenthalu, Zeibig, předložil plnou moc Hanse Müllera a vůz Daimler-Benz, SPZ IP 48289 odvezl. Německé úřady sdělily, že „Müller, Schubert a Kersbachová jsou neznámí a jejich pasy byly falešné“. Československá zpravodajská služba po nich pátrala a objevovala různá jména: Hans Müller je Kurt Büttner, nebo Walter Dahlberg, Gert Schubert, jmenuje se Rudolf Schenk a oba jsou z drážďanského gestapa, Kersbachová se jmenuje Käsbachová. Byla postřelena ošetřena v nemocnici v Königsteinu a zemřela v nemocnici v Drážďanech. V roce 1937 se psalo, že byla viděna ve Švýcarsku. DLICU tvrdí, že Kersbachová byla Formisova známá ze Stuttgartu a pracovala pod nátlakem gestapa. To však je v rozporu s tím, co Formis řekl Strasserovi (podle výpovědi dr. Otty Strassera na policii). Dále DLICU píše, že Kersbachová a Müller byli odvezeni do koncentračního tábora a tam jako nepohodlní svědkové – likvidováni. Vrahem byl ten třetí, Alfred Naujoks. Ivanov v knize „Noc hnědých stínů“ uvádí, že Naujoks vystupoval jako Müller.

Ve státním archivu je uložen velký balík původních dokumentů k případu Formis. Je to čtení, od kterého se není možno odtrhnout. Vrahové nevěděli, že vysilačka je v místnosti č. 17. Proto zůstala zachována, přežila i okupaci a je uložena v Národním technickém muzeu v Praze.

Jméno Rolf Formis bylo nazváno velké výcvikové středisko radioamatérského sportu v NDR. Formisova smrt byla důležitým momentem při vydání výnosů MPT č. j. 904-Pp-I-1935, kterým se zřizuje kontrolní služba radioelektrická, mezi amatéry zvaná Keser.

POSLEDNÍ POZDRAV

22. července 1936

Od Mnichova se blíží jednomotorový Junkers 160 D. Řídí ho třiačtyřicetiletý Viktor Neubrandt, bavorák z Mnichova. O jedenáct let mladší radiotelegrafista, Wilfried Haupt pochází z Neuköllnu, nedaleko Berlína. Letoun je nový, letos vyrobený, má motor BMW Hornet 650 HP. Volací značka je DULUR. Osm minut po sedmé hlásí, že přelétává Plzeň.

V 7.21 žádá Prahu o informace o tlaku vzduchu a o přizemním větru, v 7.22 je dostává. Je pošmourný, deštivý den. Potvrzuje a sděluje, že asi za 5 minut bude přistávat na letišti ve Kbelích. Dlouho se nezdrží.

Pět minut před osmou startuje a v 7.58 zase navazuje spojení s pražským goniem.

OKL DE DULUR GT QAD 0753 QAB BX. (Dobrý den, startoval jsem v 7.53. Směřuji do Breslau.) – (Význam zkratky QAB se již změnil).

Hodinky mu jdou oproti Praze později.

Breslau, DDU, vysílá povětrnostní zprávy každou pětadvacátou a pětapadesátou minutu v hodině na vlně 1260 m. Praha ví, že bude tyto informace potřebovat. Má je připraveny jako depeši o 35 slovech a v 8.02 je předává letadlu. Junkers minul Nymburk a znovu se ozval v 8.11 hod. někde na cestě mezi Prahou a československými hranicemi:

L-DE DUR QBF QAH 1700 QSO DDU +

„Letím v mracích ve výšce 1700 m a budu už pracovat s Vratislaví.“

Praha potvrzuje. DULUR volá DDU. Vratislav neslyší.

Praha chce pomoci: DDU DE OKL QRZ DULUR. DDU, volá vás DULUR! Možná, že ve Vratislavi mají právě rám natočený tak, že má Prahu v minimu. DULUR volá ještě jednou, ale nedokončí.

Na lince Praha – Brno – Bratislava letí Fokker IX, OKAFF. Před chvilkou vzletl z brněnského letiště v Černovicích. Radiotelegrafista ohlásil start a má zatím pohov. Nesundává však sluchátka a sleduje kmitočty 333 kHz. V 8.14 zaslechne signál, který ho vzruší. Tři tečky, tři čárky, tři tečky. SOS. Nasleduje čára, která trvá asi dvě až tři vteřiny a umlká.

OKB DE OFF = kdo to byl?

8.17: OKL DE OKB = kdo to byl?

10.10 hod. na velitelství četnické letecké hlídky v Hradci Králové zvoní telefon. Volá Praha. Pátrejte po dopravním letadle imatrikulační značky DULUR na lince Mnichov – Praha – Vratislav. Do Vratislavi nedoletělo a v 8.14 hod. vyslalo tísňový signál. 10.20 hod. je četnická hlídka ve vzduchu a směřuje k Trutnovu. Proletává prostor Trutnov – Žacléř – Jánské Lázně – Dvůr Králové – Úpice. Vydatně prší, mlha sahá místy až k zemi a viditelnost je špatná. Po čtyřiceti pěti minutách marného pátrání se četníci vrací na své letiště.

Mezitím získaly četnické stanice první informace. Josef Propiš vypověděl, že viděl padat letadlo, které se při pádu kroutilo a převracelo. „Pane Propiš, můžete nám říci, jak to letadlo vypadalo?“ Když se Propiš uklidnil, ukázalo se, že vlastně neviděl letadlo, ale nějaký plochý předmět, který padal, otáčel se a dopadl na pole u lesa Bukovina na hřebenu, který se táhne severně od Hořic a svažuje se do údolí Bystřice. Jižně a jihozápadně od lesa jsou pole, která se dále sklánějí do krajiny.

Jan Kráčmar sdělil, že letadlo přiletělo od Miletína a zakroužilo nad kotlinou Bystřice směrem k Doubravě. Na ocasu visel kus plochy. Přímým svědkem byl stanislav Kareš z Polště č. 47. Právě pracoval na poli, když ze směru od Miletína přiletělo letadlo. Na kraji lesa se zachytilo o stromy, ta světlá část se oddělila, letadlo se zvedlo, stoupalo a pak vletlo do lesa.

Když četníci dorazili na kótu 463 u Chlumku, našli děsivý obraz. Letadlo vletlo do lesa proti svahu, asi 200 m do jižního okraje. Deset metrů vysoká borovice má uraženou korunu. Ve směru vletnutí jsou borovice stále níž a níž přerážené. Asi 12 m od té první borovice je jáma 1 1/2 m hluboká, 2 1/2 m v průměru, do které se zaryl motor. Vrtule se přerázila na dva kusy. Trosky rozříznutého letadla ležely setrvačností téměř 40 m kupředu a stromy v tomto směru jsou přeráženy u země, jiné odřeny a ohnuty a mezi nimi změt' pomačkaných a zohýbaných plechů, propletené zbytky různých vedení a armatur. Vepředu zbytky přední části trupu, kabiny a podvozku. Části nosného systému a ocasních ploch jsou rozříznuty a rozptýleny v prostoru dopadu, dynamo 5 m od motoru. Část levé přistávací klapky byla nalezena 200 m do místa dopadu.

Letadlo nevezlo žádné cestující. Těla pilota i radiotelegrafisty byla roztrhána a ostrými úlomky plechu znetvořena k nerozeznání. Zbyly jen dvojce rozmáčklé hodinky. Jedny ukazovaly 8.10, druhé 8.14. Zachovala se brašna s písemnostmi a nějaké drobnosti.

Záznamy radiotelegrafisty Haupta se – až na tu malou časovou diferenci – shodují se staničním deníkem gonia OKL. Letci oputili Prahu v dobré pohodě v dobré náladě. Co se pak stalo na letadle a co bylo příčinou jejich hrozné smrti, je zahaleno tajemstvím.

Experti, kteří ztroskotání letadla vyšetřovali, připustili domněnku, že došlo k defektu motoru. Kráčmar však tvrdí, že motor pracoval naplno. Kareš říká, že slyšel hukot motoru a piskot. František Stehlík a jeho syn slyšeli doma v Chlumku hukot motoru, doprovázený syčením. Byla příčinou neštěstí utržená přistávací klapka? Či se utrhla v důsledku velkého odporu vzduch při pádu letadla?

Selhalo řízení?

Ve chvíli, kdy Haupt chtěl navázat spojení s DDU, ve výšce 1700 m nad zemí se stalo něco, co učinilo letadlo neschopným dalšího letu. Neubrandt pod sebe neviděl. Chtěl se vyhnout nárazu na hory v oblasti Krkonoš, obrátil se a pokoušel se přistát v místě, kde předpokládal rovinu. Stutečnost, že změnil kurs o 180 st. a k místu neštěstí se přiblížil od Miletina, tedy ve směru od Vratislavi a nikoli k Vratislavi, a stromy v lese byly očesány směrem jihozápadním, napovídá, že letadlo bylo schopné určitého manévrování.

Haupt vyslal signál SOS a pak už jen držel klíč ve stíknuté poloze. Nebylo času na podrobnosti. Zřejmě vyslal čaru i proto, aby poskytl goniostanicím možnost změřit místo neštěstí a co nejrychleji tam vyslat lékařskou pomoc. Možná, že pád letadla byl tak zlý, že se ani nedalo kličkovat. Podle uřatých stromů lze soudit, že letadlo dopadlo k zemi pod úhlem 70 st. – 80 st., tedy téměř kolmo. Wilfried Haupt do posledního dechu tiskne telegrafní klíč. Vyslaná čára je posledním pozdravem posádky letadla DULUR, konec čáry je i koncem jejího života. Když se Fokker OKAFF 11. září 1937 po sedmé hodině ranní vznesl z bratislavského letiště, vypukl na jeho palubě požár. Hasící přístroje nepomohly, oheň se šířil. Pilot Selutský se rychle otočil a přistál. Posádka i cestující se zachránili, ale letadlo shořelo.

OD VLN KRÁTKÝCH K VELMI KRÁTKÝM

Pátého května 1935 byl den sice májový, ale počasím spíše předjarním.

Pro útěchu si lidé na takové dny vymysleli pořekadlo jako že „v máji nemá pastýřova hůl uschnout“, „studený máj – v stodole ráj“ a podobně.

Profesor Vopička poslouchá monotónní nárazy kol o spojky kolejnic, pozoruje zachmuřenou krajinu, dívá se jak telegrafní dráty mezi sloupky stoupají a klesají. Veze s sebou objemný batoh a několik těžkých tašek. Má nabitý čtyřvoltový akumulátor, anodu ze 32 plochých baterií, vysílací a přijímací přístroje, sluchátka, proviant, svetry a svršky a odrátované dřevěné monstrum – anténu s reflektorem pro vlnu 5 metrů. Směřuje z Mladé Boleslavi do Krkonoš. Neměl původně v úmyslu jet vlakem. Poptával se známých majitelů automobilů (tehdy jich ještě v Mladé Boleslavi tolik nebylo), ale všichni byli „bohužel právě zadání“. No, nic. Pojede tedy vlakem, co se dá dělat. Někdo by měl jet s ním a pomoci mu se zavazadly.

„138 km vlakem je drahý špás a lanovka na Černou horu (28 Kč) ještě dražší. Krátce a dobře, neměl jsem nikoho“, vzpomíná.

Velmi krátké vlny byly od poloviny do konce dvacátých let záležitostí laboratorní. V 5. čísle Čs. radiosvěta z roku 1931 vyšel článek Ivana Šimona s popisem jednoduché vysílací a přijímací soupravy pro vlny asi 3 m. Touto soupravou bylo možné zkoušet polarizaci i odrazy vln a přenášet signály na několik desítek metrů. V roce 1932 došlo již k prvním amatérským pokusům v terénu.

V roce 1933 každé úterý od 21.00 do 22.00 SEČ pracovala stanice OK1AA v pásmu 56 MHz s vysílačem o příkonu 10 W. Výměna informací o těchto pokusech se konala vždy ve čtvrtek od 23.00 do 24.00 hod. na kmitočtu 3548,5 kHz.

V pásmu 56 MHz pracoval i Motýčka (OK1AB) a Bollard (OK1MC). V Brně začali

Lausmann (OK2DD), Kott (OK2FF), Petr (OK2BR) a ve Znojmě OK2SI – Václavík.

O velmi krátkých vlnách bylo již známo, že se šíří podobně jako světelné paprsky a největší naděje na spojení je mezi body s přímou dohledností. Amatéři vyhledávali místa vysoko položená. 17. září 1934 se ing. Schäferling, OK1AA, vyšplhal na vrcholek anténního stožáru v Liblicích, odkud navázal spojení s Prahou, OK1AB a OK1MC, a s OK1AW + OK1AQ na kopci Oškobrň. Snaha o spojení s Pradědem, na kterém se usadil Fritz Wolletz, OK1RM, neměla úspěch. O velikonočních 1935 vysílal Schäferling, OK1AA, z Krkonoš. Jeho signály zachytil Bollard, OK1MC, na velitelském můstku stadiónu na Petříně a Motýčka, OK1AB, na rozhledně u Živohoště.

Profesor Vopička, OK1VP, by nerad zůstal pozadu. Vysílá málo. Veškerý volný čas mu zabírá písemná agenda, koncipování cyklostylovaných oběžníků, jednání, porady a schůze. Skončil boj mezi KVAČ a SKEČ a na ustavujícím valném shromáždění 23. března 1932 v Čs. radioklubu v Konviktské ul. č. 5. v Praze vznikla sloučením obou soupeřících spolků nová organizace – Českoslovenští amatéři vysílací (ČAV). Předsedou byl zvolen dr. Šafránek, místopředsedou ing. Bísek, OK1BK a prvním tajemníkem prof. Vopička, OK1VP.

11. ledna 1933 se konala likvidační valná hromada SKEČ. Protokol z této valné hromady spolu se zápisem z likvidační valné hromady KVAČ byly zaslány k uveřejnění v Úředním listě a tím byla učiněna tečka za bratrovražedným bojem obou spolků (alespoň navenek).

7. prosince 1932 byla u poštovního úřadu 1. v Jindřišské ulici v Praze zřízena poštovní schránka č. 69, kterou se podařilo udržet přes celou okupaci a která sloužila amatérům i v roce 1984. Na bedrech profesora Vopičky ležela i značná část tíhy příprav na 1. celostátní sjezd Československých amatérů vysíláčů v Turnově od 5. do 8. července 1934.

Jeho rukama prošly za posledních pár let stovky dopisů. Profesor ví, co amatérům schází: ucelený výklad základních aspektů amatérského vysílání po stránce technické i po stránce provozní. Dá se tedy do psaní. Vznikla sympatická brožurka „Na krátkých vlnách“, která odpovídala na všechny hlavní otázky, jaké vyvstanou na mysli nového adepta amatérského vysílání. Nakladatelé se na toto dílo dívali dost skepticky. Profesor dal obálku vytisknout v tiskárně a celý text knihy rozmnožit litograficky.

Knižka měla úspěch. Celý náklad byl v rekordním čase rozebrán. Dověděl se o ní Orbis a navrhuje profesorovi Vopičkovi nové, rozšířené vydání. Vopička se dívá z okna železničního vagonu a přemýšlí. Nesmějí tam chybět velmi krátké vlny a návod na zařízení pro pásmo 5 m.

Další cestu do Krkonoš podnikl 25. července 1935. Z Luční hory navázal spojení s Kottem, OK1FF, který tábořil na Ládví a s Weirauchem, OK1AW, na jeho oblíbeném Oškobrňu. Vzdálenosti na tehdejší dobu úctyhodné: 70 a 55 km.

Při spojení OK1VP – OK1AW pozval Weiraucha, aby přijel za ním. Ten se nedal pobízet. Už následujícího dne spolu vysílali z Pláně a mluvili na vzdálenost 130 km se Schäferlingem, OK1AA. 27. července se vypravili přes Výrovku na Studničnou horu. Odněkud uprostřed se spojili s Burdou, OK1BM, (nedaleko Mladé Boleslavi) a znovu s Kottem, OK1FF. Hory byly v mracích, vytrvale přšelo. Zakrátko byli oba promoklí na kůži. Když voda pronikla na lampové sokly, do kondenzátoru a na tlumivky a prosákla šňůrami, byl konec. Dotápali k boudě na Výrovce a dostali se do kotle rozbouřených vášní, ze kterého sršely hromy a blesky. Nabitá hospoda čekala na přenos zápasu Sparta – Juventus a rádio nefungovalo.

Desítky párů očí se upřely na jejich transceivry, antény a sluchátka.

„Áá... pánové jsou od fochu, že?“ a už jim dělali místo a vedli je k rádiu. Z nasáklých šatů Weiraucha i Vopičky kapala voda, ale nic platno. Naštěstí s sebou měli nářadí a nějaké měřidlo a několik minut před zápasem se jim podařilo uvést rádio do chodu. Pak teprve se mohli převléknout, usušit a zahřát horkým čajem.

Všechny dosavadní rekordy překonali prof. Vopička, OK1VP a ing. Schäferling, OK1AA, spojením Klínovec – Studničná hora, na vzdálenost asi 200 km.

V roce 1935 se na pásmu 56 MHz objevilo vysílání „od krbu“. U jeho zrodu byly stanice OK1AA, OK1AB, OK1MC, OK1SG a OK1XW. Sraz byl vždycky ve čtvrtek v 18 hod. SEČ.

Velký rozmach vzbudila tehdy zpráva, že se stanicím OK2BR (Zdeněk Petr) a OK2AK (Hans Plisch) podařilo zachytit na Pradědu zvuk berlinské televize. (Bylo to 28. a 29. června 1935).

TRAGICKÝ ROK

V Československu, zejména v pohraničních oblastech, žilo před 2. světovou válkou asi tři a půl miliónu Němců, z nichž velká část tvořila masovou základnu Henleinovy Sudetoněmecké strany. Politika nacistů usilovala o sjednocení veškerých Němců do jediného státu (ein Volk – ein Reich) a odtud ke světové hegemonii nadřazené germánské rasy. Rakousko a Československo byly jejich prvními postupnými cíli. Jak bezprostřední je hrozící nebezpečí si uvědomovali nejlépe pracovníci zpravodajských služeb. Pátrali po říšskoněmeckých agenturních sítích, potýkali se s německou a maďarskou špiónáží, sledovali intenzivní válečné přípravy Wehrmachtu. Usilovně se budovalo pohraniční opevnění. Do areálů vysílacích stanic byly umístěny četnické hlídky.

V únoru 1937 se Hodžova vláda dohodla s demokratickými německými politiky o úpravě zastoupení Němců ve veřejné správě, o jazykové praxi a dalších věcech. Henleinovci tuto dohodu stroze odmítli a vyvolali výtržnosti a rvačku v poslanecké sněmovně. Na podzim téhož roku se naše zpravodajská služba dovídá o vysílačkách nacistické špiónáže v Praze, v Plzni, v Litoměřicích, v Českých Budějovicích, v Brně a v Košicích. Lidé chodí do práce i za zábavou, prožívají své každodenní trampoty i drobné radosti. Amatéři se hádají na valné hromadě ČAV v Praze od 28. března 15.45 do 29. března do půl čtvrté ráno. Zvláštní vydání komunistického deníku Moravská rovnost (únor 1938) charakterizuje situaci slovy: „Náš lid se podobá bezstarostně spící rodině, které chytá střecha nad hlavou“.

17. března 1938, pásmo 56 MHz.

1003 PD DE AB = přeletěl Douglas směrem na Ruzyň +

1013 KQ DE RY = R6

1023 OM DE EKX = R5

1156 AB DE PD = 23 lehčích letadel přeletělo Braník,

6 bombardovacích se oddělilo směrem na JV +

1256 všem od ústřední stanice = konec poplach +

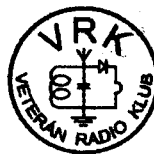
OK1AB se účastní cvičení Civilní protiletectké obrany. Touha radioamatérů po uplatnění v obraně státu se v napjaté atmosféře druhé poloviny třicátých let projevovala stále intenzivněji. OK1BZ doporučil v Krátkých vlnách v roce 1938 nejen využití amatérských zařízení a provozních sítí, ale zejména výcvik branců a to jak provozní, tak i teoretický. Nutno však konstatovat, že tehdejší úřady měly k takovým snahám amatérů postoj odmítavý nebo lhostejný.

23. července 1937 se konalo v Hradci Králové cvičení CPO za účasti amatérských stanic. KSR odposlouchala korespondenci a učinila MPT oznámení pro porušení koncesních podmínek se žádostí o pokyn, jak proti obviněným zakročit. Záležitost urovnalo ředitelství pošt a telegrafů v Pardubicích důrazným prohlášením, že účast amatérů na cvičení Civilní protiletectké obrany je ve veřejném zájmu. Nejvíce měl nahnáno OK1BP, Bedřich Pomezny, který – jako štabní strážmistr četnictva – mohl ze všeho nejméně potřebovat nějaké oplétačky.

Amatéři – vysílací si svou účast v akcích na obranu státu přímo vynutili, a to již v hodině dvanácté.

Koncem léta 1938 pracoval Motýčka výhradně na 56 MHz. 22. září je v jeho deníku zapsáno několik stručných, za to výmluvných údajů: „Věž“ „Pražka“. „Krocínka“. „Zámek“. Předpokládá se možnost náletu na Prahu. Amatéři hlídají. Nervy jsou napjaté k prasknutí. 2. září je v Německu nařizována pohotovost gestapa a SS a začínají se rekvírovat motorová vozidla. V Berlíně zasedá porada vyšších velitelů armády, námořnictva a letectva.

12. září večer, po Hitlerově projevu v Norimberku, dochází v pohraničí k násilnostem, při

Z CELÉHO SVĚTA.

Zaostalost. Dne 10. listopadu byl mi policejním ředitelstvím doručen výnos č. j. 23.447 S. II. následujícího obsahu:

Zemská správa politická v Praze sdělila sem výnosem ze dne 8. listopadu 1922 č. 2-A-6712 ai 22 č. z. sp. p. 403632, že ministerstvo vnitra výnosem ze dne 4. listopadu 1922 č. 83282/6 22 nevzalo na vědomí oznámení inž. F. Štěpánka v Praze III., Lázeňská ul. č. 6, a soudruhů o zamýšleném vytvoření spolku „Radioklub čsl.“ se sídlem v Praze, poněvadž ustanovení čl. 2. a 3. předložených stanov, podle níž zamýšlí spolek organisovati službu vysílací, zřizovati vysílací stanice, experimentální dílny a kursy a školy za účelem vycviku zkoušených radiotelegrafistů, jakož i vysílání zprávy radiotelegrafické nebo radiotelefonní, přiči se právnímu řádu, neboť zasahují do telegrafního regálu přislí šejícího státu podle dekretu dvorní kanceláře ze dne 25. ledna 1847 a podle zákona č. XXXI. z r. 1888. O tom se Vám dává věděti.

Za policejního presidenta:
podpis nečitelný.

Tedy zasahování do regálu z roku 1847 je příčinou, proč u nás nemá býti povoleno Radioklub. Zdá se tedy, že boj náš se starým zákazem není ještě u konce. Nu nevádi, co by šlo hladce, nevzbudilo by tolik rozruchu jako to, co půjde pomalu a půjde přece. Chci tu jen připojiti pár poznámek jednak pp. u ministerstva, jednak pro naši veřejnost.

Předně neznámý nám referent v ministerstvu vnitra asi neví, že v cizině, ve Francii, Anglii, Americe, Belgii, Itálii a j. existuje celá řada podobných klubů a že vždycky se vysílání atd., krátce to, co namítá z § 2. a 3. stanov, děje ve srozumění s příslušným „regálem“ tedy u nás by se to dělo s ministerstvem pošt a telegrafů, jak může dosvědčiti pan vrchní stavební rada Strnad, s nímž jsem o věci předběžně jednal, a který přislíbil svou účinnou pomoc.

Ale regál dvorní kanceláře z roku 1847 je asi silně zanesen téměř stoletým prachem a neví nic o nových ustanoveních v cizině. Bude jej třeba trochu provětrat, neboť páchne plesnivou zaostalostí.

Druhá věc: stát sám jak se stanoviska národohospodářského, tak i vědeckého měl by míti zájem na zamýšleném podniku budoucího Radioklubu, na vytvoření školy pro

radiotelegrafisty, na pořádání kursů a praktických přednášek. Alespoň ministerstvo národní obrany uvítalo tento záměr přímo nadšeně, neboť při přístích odvodech bude mít pro své radioroty již výběr dobrých a zapracovaných radiotelegrafistů a nebude musit pracně prodělávati výcvik s rekruty.

Jiná věc: v novinách se objevují zprávy, že ministerstvo pošt bude o věci velmi pečlivě uvažovati, poněvadž prý v cizině množství stanic byl způsoben úžasný chaos. To mohl napsati — podle mého — neinformovaný novinář, který dobře nepochopil výklad odborníků v ministerstvu — aneb se tu jedná o zúmyslnou mystifikaci, která má omluviti liknavé a hrozné pomalé rozhodování úřadů. Vezměme si za příklad nám nejbližší přátelský stát, Francii: tam bylo nutno do nedávna žádati o povolení přijímací stanice a dnes postačí na jednoduchém formuláři, který dodá kterýkoliv z 45 radioklubů francouzských, ohlásiti, že si radiostanici zřídí a dost. To stačí. K vysílání třeba podobného ohlášení již podrobně šlo; stanice vysílací podléhají schválení a zdanění dle vysílací energie.

Chodíme-li pro jinou moudrost — a speciálně v radio — do Francie, studují-li tam naši odborníci, objednávali-li se tam přístroje pro pošty (stanice v Poděbradech) i M. N. O., netápejme dlouho v tomto ohledu a sledujme i zde tento příklad Francie.

A proto budeme rekurovati proti zmíněnému výnosu, jímž se „neběže na vědomí“ zpráva o zamýšleném založení radioklubu a doufáme pevně, že se nám podaří přesvědčiti vládní kruhy o tom, že je nutno jíti s pokrokem přes všechny dvorními kancelářemi puncované regály z roku 1847.

Na jedno chceme ještě upozorniti naše kruhy národohospodářské a průmyslové; jak jsme již psali a jak se může každý přesvědčiti nalézá v Americe na 12000 firem, ve Francii na 1000 firem, v Anglii na 800 firem a továřem obživu ve výrobě a prodeji radiopřístrojů a jen takovou soutěží lze docílití levných cen všech amatérských i profesionálních stanic. Zásadu tu musíme brániti i u nás o prohlašujeme tedy jménem celé řady již se přihlásivších obchodníků a výrobců, že budeme bojovati proti zamýšlenému monopolisování radiotelegrafie a radiotelefonie soukromě ve prospěch jedné z velké části cizím kapitálem účastené společnosti. Doslechli jsme

totiž, že stanice soukromé budou povoleny jediné těm, kdož si zakoupí přístroje u jisté společnosti! To je přece čistě nemožné, když víme podle naší zkušenosti, že každý přístroj od této společnosti přijde o 100—200%, dříve než jinde. Takové rozhodnutí bylo by sto zlomit u nás krk celému radioamatérství, a proto proti němu bude protestováno.

Doufáme, že vedoucí kruhy vládní pochopí snahy našich amatérů a budou postupovati benevolentněji než dosud postupovaly, hlavně pak, že si uvědomí, že celé podnikání Radioklubu bude se dít v spolupráci se státem, pro jeho zdar, pro národohospodářské a kulturní posílení a osamostatnění.

Nyní jsou radioamatérů (pokud se již předběžně přihlásili) sta, pak jich budou tisíce. A jménem těch všech mluvím.

Inž. Franta Štěpánek.

Američtí amatéři budou opět vysílati přes Atlantický oceán za účelem pokusů a sice, jak oznamuje Wireless Age v době od 12. do 13. prosince 1922. Bude to již třetí řada pokusů toho druhu. Když asi před rokem zjistili angličtí amatéři, že slyší některé americké amatérské vysílací stanice, napsal anglický časopis, že to jest poněkud špatně uvařená strava pro střízlivý evropský žaludek, než aby ji bylo možno strávit. Aby dokázal pravdivost tvrzení anglických amatérů vypravil se člen americké ligy amatérů do Anglie se zvláště citlivým přijímačem pro ten účel výhradně zhotoveným (přijímač obsahoval 9 lamp). A výsledek jeho cesty potvrdil zcela to, co se zdálo některým těžkou stravou. Byla slyšena velká řada stanic, i takové, které používaly jen padesátí wattů v anténě. Přijímači stanice mr Godley-e, tak se totiž onen pán z americké amatérské ligy jmenoval, byla umístěna u města Adrossanu ve Skotsku.

Oznamované pokusy budou rozděleny tak, že prvních deset dní budou vysílali američtí a kanadští amatéři svoje signály k záznamu v Evropě. Ty stanice z amerických a kanadských, které docílí v Evropě nejlepších záznamů, budou potom určeny k přijímání vysílačů evropských amatérů. Tyto pokusy budou první příležitostí pro americké amatéry, aby ukázali svoji dovednost v přijímání amerických signálů přes Atlantik. Jako úspěch docílený předešlými transatlantickými zkouškami pokládá A. P. R. L. (americká liga

radio amatérů) dovolení, udělená americkou vládou k amatérskému vysílání, zatím co britské ministerstvo pošt dalo zvláštní povolení Bezdrátové Společnosti v Manchestru (Wireless Society) užívatí 1.000 wattů netlumeně za účelem navázání amatérské korespondence s amatéry Spojených Států. Američtí a kanadští radioamatéři hledí k nastávajícím pokusům velice optimisticky, protože jak již bylo zmíněno Paul F. Godley slyšel stanice, které užívaly daleko menší energie, než-li jest ona, již bude vysílati amatérská stanice anglická. Řada předběžných zkoušek k posouzení, jaký asi úspěch kme americkým a kanadským amatérům v závěrečné soutěži byla podniknuta od 26. října do 3. listopadu. Stanice která chce dosáhnouti kvalifikace k oficiálním zkouškám, musí prokázati dosah působnosti nejméně na 1.200 mil (téměř 2.000 km). Vysílání děje se podle dozorčích okresů (Spojené státy jsou rozděleny na okresy, takže dle značky vysílací stanice poznáte z kterého kraje signál přichází) a v době, kdy vysílá jeden okres musí býti v ostatních okresích amatéři zticha. Čas vysílání jest od půl desáté do půlnoci (dvě a půl hodiny) podle středního amerického času. Každý okres má povoleno patnáct minut. —čka.

Pozn. redakce. — Je vskutku škoda, že pomalost rozhodování našeho ministerstva pošt a telegrafů nedovoluje našim amatérům účastniti se tohoto významného podniku, který by značně přispěl k popularisování známosti o našem mladém státě v Americe. Doufáme však, že přec jen nevyjdeme úplně na prázdno. S vysíláním to ovšem přijde ztěžka: ale pokud jsme mohli zjistiti přec bude několik stanic, které budou vysílati přesně 200 metrové netlumené vlny a to již předběžně, aby si alespoň tajní amatéři mohli zaříditi a upravití své přijímači přístroje k poslouchání těchto poměrně krátkých vln. Bude to asi továrna „Elektra“ (Hloubětín, energie v anténě 60 wattů, pak i česká technika, meteorologický ústav továrna Telegrafie a j.

Oprava: Do tabulky Morseovy abecedy vloudila se chyba. Správně má v 9 řádce býti vytištěno: y — — — z — — —, což si každý lask. opraví. — Ve článku „Koncert pro 500.000 lidí“ bylo chybně vytištěno, že v závěrečném koncertu byla přednesena Patetická sonata. Správně mělo státi Patetická symfonie od Čajkovského.

Diplom Veterán Radio Klubu získali:

č.220	OK2ZJ	Zdeněk Málek	25.8.1999
č.221	OK1DAV	Oldřich Liška	27.8.1999

Doplňovací známku za 60 členů VRK získal:

č.92	OK2ZJ	Zdeněk Málek	k diplomu č.220
------	-------	--------------	-----------------

Doplňovací známku za 100 členů VRK získal:

č.60	OK2ZJ	Zdeněk Málek	k diplomu č.220
------	-------	--------------	-----------------

Doplňovací známku za 200 členů VRK získal:

č.16	OK2AIS	Aleš Tomšů	k diplomu č.25
------	--------	------------	----------------

Doplňovací známku za 300 členů VRK získal:

č.1	OK2LS	František Frýbert	k diplomu č.1
-----	-------	-------------------	---------------

Congrats!   Zdeněk, OK2BEH
Dipl.mgr.VRK

Podmínky esperanto závodu, esperanto konkurso:

Jako každým rokem, tak i letos, třetí víkend v listopadu, tedy 20. a 21. listopadu se koná závod. Je to už 23. ročník.

Závod trvá 48 hodin. Je to závod propagační, tedy je možno dělat normální spojení. Kdo se ale chce zúčastnit jako závodník, stačí když bude předávat kod v esperantu. To je RS + číslo spojení, tedy 59 001 atd. Závod je SSB. Frekvence asi 3770, 7070, 14270, 21270 kHz. Mimo warc pásma. Hláskování mezinárodní. Informace a deník odešle OK2LS. Tohoto závodu se zúčastňuje asi 200 esperantistů.

Esperantisté vydávají také diplom.

Podmínky esperanto diplomu:

Pro diplom je třeba min. 10 QSL od esperantistů. Nálepky za 25, 50, 75 atd. Diplom vydává HA7PW. K žádosti dodat QSL, nebo potvrdí OK2LS. Diplom je i pro posluchače.

Světová sekce má asi 600 členů. V OK je asi 50 esperantistů radioamatérů. Diplom stojí 5 IRC. Podrobné informace podá OK2LS.

Franta OK2LS, 73!

Stav příspěvkové morálky k 8.10.1999 : (Změny od 10.7.99)**Příspěvky na rok 1999 poslali:**

OK1JDJ,KZ.

OK2BXW,FGY,VNN,ZU.

OM3CAF.

DK3MM.

Příspěvky na rok 2000 poslali:

OK1AAZ,AD,ADZ,AGS,ARQ,AWR,HX,JIM,KZ,JST,PD,YB,ZL.

OK2BAP,BCJ,BJR,BKP,FGY,OU,PCO,PMV,QC,SMG,UZ,XW,ZU.

HB9LDU.

Příspěvek na rok 2001 poslal: OK1ADZ.

Rada VRK připomíná těm členům, kteří ještě neposlali členské příspěvky, že termín pro splnění této základní členské povinnosti je vždy do konce března běžného roku.

OK2AIS

Noví členové VRK :

372	OK2BCJ	Dr. Mužik Miroslav 9.května 35, 750 02 Přerov	Od: 14.8.1999
374	OK1ARQ	Kučera Josef Pohoří 161, 518 01 Dobruška	28.8.1999
375	OK2VNN	Šilhavý Jiří Královopolské Vážany 51, 683 01 Rousínov	2.9.1999

Zápis ze schůzky členů VRK v Holčicích dne 28. srpna 1999.

Schůzky, které proběhla formou besedy se zúčastnilo cca 30 členů. Za český radioklub pozdravil účastníky Jirka, OK1JST. Aleš, OK2AIS podal informace o průběhu výroční členské schůze v Brně a o nově zvolené radě VRK. Rovněž informoval o činnosti a stavu členské základny za uplynulé období. Umožnil přítomným členům zaplacení příspěvků VRK.

Zdeněk, OK2BEH informoval o vydávání diplomů za spojení se členy VRK.

V besedě bylo podáno několik návrhů :

Zdeněk, HB9LDU navrhl vydání seznamu členů VRK na disketě. Rovněž byl vznesen návrh na pravidelné vysílání stanice OK5VRK a pravidelných skedů na 80-ti metrovém pásmu. Při spojení by členové měli udávat příslušnost ve VRK, případně svoje členské číslo.

OK2BJT